

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 3. jula 2023. godine
Br. ref.: RK 2232/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI38/22

Podnosilac

Elvis Drmaku

**Ocena ustavnosti rešenje Apelacionog suda
PN. br. 1297/21 od 28. januara 2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Elvis Drmaku iz Smedereva, Republika Srbija (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa Ili Bokshi, advokat iz Đakovice.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje [PN. br. 1297/21] od 28. januara 2022. godine Apelacionog suda (u daljem tekstu: Apelacioni sud) u vezi sa rešenjem [P. br. 69/21] od 17. decembra 2021. godine Osnovnog suda u Đakovici, (u daljem tekstu: Osnovni sud).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti osporenog rešenja, kojim se navodi da su podnosiocu zahteva povređena prava i osnovne slobode koje su zagarantovane članom 5. [Jezici] i članom 30. [Prava Optuženog] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 4. aprila 2022. godine, podnosilac zahteva je putem pošte podneo svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 12. aprila 2022. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i trazio od zakonskih zastupnika podnosioca zahteva da podnesu punomoćja za zastupanje pred Ustavnim sudom. Istog dana, jedna kopija zahteva je poslata i Apelacionom Sudu.
7. Dana 20. aprila 2022. godine, predsednica Suda, je Odlukom [GJR.KI 38/22] imenovala sudiju Selvete Gërxhaliu Krasniqi za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Safet Hoxha (članovi).
8. Dana 26. maja 2022, zakonski zastupnik podnosioca zahteva je sudu priložio traženo ovlašćenje.
9. Dana 26. novembra 2022, Sud je tražio informaciju od Osnovnog suda u Đakovici u kojoj se fazi postupka nalazi predmet podnosioca zahteva po optužnici [PP.II.br.250/19].
10. Dana 7. decembra 2022, Osnovnog suda u Đakovici je informisao sud da je za 8. dec 2022 zakazan nastavak glavne rasprave na kojoj će se na predlog tužilaštva saslušati svedoci uz napomenu da su sve rasprave održane uz prisustvo zastupnika i sudskog tumača.
11. Dana 5 juna 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Podnosilac zahteva je Srpski državljanin pripadnik Aškaliske zajednice koji već duže vreme živi na teritoriji Republike Kosovo, tačnije na teritoriji opštine Đakovica, Podnosilac zahteva se nalazi na izdržavanju zatvorske kazne u zatvoru Dubrava zbog izvršenja krivičnog dela koje je iste prirode ali nema nikakve veza sa delom koje je predmet sadašnjeg zahteva.
13. Dana 7. februara 2019. godine, podnosilac zahteva je u svojstvu osumnjičenog saslušan u policijskoj stanici u Đakovici povodom osnovane sumnje da je izvršio više krivičnih dela *produžena teška krađa*. Podnosilac zahteva je tom prilikom upoznat sa svojim pravima,
„ 1. Za krivično delo za koje se optužuje,
2. Za pravo da bi čitao i da ne bi odgovorio na nijedno pitanje osim informacija za njegov /njen identitet,
3. Za pravo na prevod ako on ili ona ne razume ili ne govori jezik lica koji upravlja postupak saslušanja,
4. Za pravo za pomoć branioca i konsulatacije sa njim pre i tokom saslušanja,
5. Za činjenicu da njegova /njena izjava može da se upotrebi kao dokaz pred sudom,
6. Za činjenicu da on /ona može da traži uzimanje dokaza za njegovu /njenu odbranu.“
14. Nakon saslušanja podnosilac zahteva je izjavio da razumeo svoja prava i delo koje mu se stavlja na teret i svoje ručno potpisao zapisnik o saslušanju u kojem je priznao izvršenje krivičnih dela, nije tražio odbranu odnosno zastupnika, pri tom se celokupni postupak vodio na albanskom jeziku bez ikakve primedbe podnosioca zahteva.
15. Dana 9. februara 2019. godine Osnovno tužilaštvo u Đakovici (u daljem tekstu: Osnovno tužilaštvo) podiglo je optužnicu [PP.II.br.250/19] protiv podnosioca zahteva zbog osnovane sumnje da je izvršio krivično delo *produžena teška krađa iz člana 327., stav 1., pod stav 1. 1., u vezi sa članom 81*. Krivičnog zakonika Republike Kosovo (u daljem tekstu: KZRK) i *krivičnog dela produžena krađa, iz člana 325., stav 2., u vezi sa članom 81. KZRK-a*.
16. Ne utvrđenog datuma podnosilac zahteva je poslat na izdržavanje zatvorske kazne zbog izvršenja krivičnog dela koje je iste prirode ali nema nikakve veza sa delom koje je predmet sadašnjeg zahteva
17. Dana 11. novembra 2021. godine, Osnovni sud je održao prvo saslušanje po ovom predmetu koje je održano na albanskom jeziku uz prisustvo zastupnika podnosioca zahteva (koji mu je dodeljen po službenoj dužnosti) na kome je podnosilac zahteva izjavio da je razumeo optužnicu i da nije potrebno dodatno objašnjenja, takođe se po pitanju priznavanja krivice podnosilac izjasnio da ne priznaje krivicu. S obzirom na činjenicu da podnosilac zahteva nije priznao krivicu Osnovni sud je zakaza odugo saslušanje za 13. decembra 2021. godine.
18. Dana 7. decembra 2022. godine, podnosilac zahteva je uložio zahtev za odbacivanjem optužnicu [PP.II.br.250/19] i prigovor za dokaze tužilaštva Osnovnom sudu, tražeći da se optužnica odbaci jer je prema podnosiocu zahteva zasnova na neprihvatljivim dokazima i iskazi podnosioca zahteva su uzeti bez prisustva prevodioca odnosno na Albanskom jeziku koji ne razume.
19. Dana 17. decembra 2021. godine, Osnovni sud je je rešenjem [P.br.69/21] odbio zahtev za odbacivanjem optužnicu [PP.II.br.250/19] podnosioca zahteva kao neosnovan,

obrazlažući, „ navodno izjave koje su date u policiji 07.02.2019. godine i 04.02.2021. godine, uzete su u suprotnosti sa zakonskim odredbama iako je isti priznao krivicu na dobrovoljan način, shvativši unapred posledice i koristi priznavanja krivice. Međutim, sa obrazloženjem da isti nije imao prevodioca, već je optuženi bio i prije osumnjičen i optužen ali i sada osuđen za krivična dela ove prirode i isti je i u pređašnjim slučajevima govorio albanski jezik, izjavio je i bez prisustva prevodioca, što znači da u konkretnom slučaju, isti je bio svestan o datoj izjavi i razumeo ju je i potpisao je izjavu. Takođe, u konkretnom slučaju, krivična dela za koje se optužuje Elvis Drmaku, predstavljaju krivična dela i ne postoji nijedna okolnost koja isključuje njegovu krivičnu odgovornost, dakle u konkretnom slučaju, sa dokazima na kojima se zasniva optužnica, potvrđuje se dobro osnovana sumnja da je isti, dana, mestu i načinu kao u tri tačke izreke optužnice, izvršio krivična dela sa kojima se tereti, prema tome, predlažem sudu da zahtev za odbacivanje optužnice i prigovor dokaza odbije kao neosnovan i da se nastavlja sa glavnim pretresom.“.

20. Dana 27. decembra 2021. godine, podnosilac zahteva je protiv rešenja [P.br.69/21] od 17 decembra 2021 godine Osnovnog suda o odbacivanju optužnice, izjavio žalbu Apelacionom sudu zbog, zbog povrede krivičnog zakona i Ustava Kosova. U svojoj žalbi podnosilac zahteva je predložio Apelacionom sudu da preinači pobijeno rešenje i odbaci optužnicu [PP.II.br.250/19] jer je nepodržana dokazima i iskazi podnosioca zahteva su uzeti bez prisustva prevodioca odnosno na Albanskom jeziku koji ne razume.
21. Dana 28. januara 2022. godine, Apelacioni sud je, rešenjem [PN. br. 1297/21], odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva. U obrazloženju gore navedenog rešenja, Apelacioni sud je između ostalog obrazložio “ Žalbeni navod da je okrivljenom prekršena prava njegovog jezika, odnosno, da izjava istog data u policiji 07.02.2019. godine, uzeta je u suprotnosti sa članom 14. ZKP-a, jer je uzeta bez prisustva prevodioca, krivično veće ovog suda ocenjuje da ova tvrdnja ne stoji, činjenica je da je okrivljeni saslušao od strane policije 07.02.2019. godine, međutim isti se obavestio sa svim njegovim pravima koja mu pripadaju prema zakonu i time i za njegovo pravo na prevod ako ne razume ili ne govori jezik osobe koji vodi postupak saslušanja, što se može utvrditi iz takvo zapisnika saslušanja, zapisnik koji potpiše sam okrivljeni bez ikakve primedbe. Sa druge strane, okrivljenom Elvis Drmaku je 04.02.2021. godine uzeta izjava i u tužilaštvu, prisutan je bio i prevodilac suda A. G., tako nešto se potvrđuje iz zapisnika od gore navedenog datuma i potpisanog bez ikakve primedbe od prisutnih, u ovom slučaju, prava okrivljenog što se tiče korišćenju jezika koji razume, u potpunosti su poštovani i kao rezultat ovoga, ne stoje žalbene tvrdnje branioca u ovom pogledu. Krivično veće Apelacionog suda ocenjuje da ne stoji ni žalbena tvrdnja da izjave oštećenih F. E., G. D., i V.t H., ne mogu se izvoditi kao direktni dokazi, zbog činjenice jer iste se nisu obezbedile u skladu sa zakonskim odredbama člana 132. stav 6, ZKP-a. Činjenica je da u tužilaštvu nije preduzeo proceduralne radnje određene u stavu 6, člana 132. ZKP-a, međutim, tako nešto ne predstavlja takvo kršenje koje bi uslovili donošenje jedne drugačije odluke od one koju je doneo prvostepeni sud u pobijenom rešenju, ovo jer okrivljeni, odnosno, odbrana, prihvatljivost iskaza oštećenih može da osporava i u kasnijim fazama postupka i, samom činjenicom ne obaveštavanja od strane tužilaštva, odbrana se ne dokazuje od zakonske mogućnosti za osporavanja iskaza. I tvrdnje oko činjeničnog stanja da okrivljeni nije počinilac krivičnih dela, sada u ovoj fazi krivičnog postupka su neosnovani, jer događaj predstavljen od branioca okrivljenog se ne može razmatrati u ovoj fazi krivičnog postupka, zbog činjenice jer sud nije ovlašćen da izvrši ocenu dokaza u ovoj fazi postupka, tvrdnje branioca okrivljenog u konkretnom slučaju su pitanja koja će se oceniti i utvrditi u daljem glavom pretresu, nakon izvođenja dokaza, kada će se i utvrditi krivica ili

nevinost okrivljenog u konkretnom slučaju. Stoga, zaključak prvostepenog suda da se sa ovim krivičnim pitanjem mora ići u glavni pretres kako bi se izvodili dokazi i na ovaj način pravično utvrdilo činjenično stanje je pravično, zaključak koji u celini podržava i ovaj sud.”.

22. Dana 21. novembra 2022. godine, Osnovni sud je održao glavni pretres po ovom predmetu gde je uzeta izjave podnosioca zahtev u svojstvu okrivljenog kao i izjava jednog od svedoka, s obzirom da se ostali svedoci nisu pojavili glavni pretres je prekinut i zakazan za 08. dec 2022 godine i cilju obezbeđivanja iskaza ostalih svedoka u postupku.

Navodi podnosioca

23. Sud podseća da podnosilac zahteva navodi da su mu osporenim rešenjem povređena prava zagarantovana članom 5. [Jezici], članom 30. [Prava Optuženog] Ustava kao i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.
24. Podnosilac zahteva navodi da govori, „srpski jezik kao maternji jezik i nemački jezik, pošto je odrastao u Nemačkoj, dok ne razume albanski jezik ili ga razume veoma slabo“.
25. U vezi sa navodnom povredom člana 5 Ustava podnosilac zahteva navodi da ne govori i ne razume Albanski jezik, a da je postupak u policiji vođen na Albanskom jeziku i shodno tome ima nekoliko navoda:
- a) *U ovoj stvari je evidentno da moj branjenik ne razume albanski jezik, koje je utvrdio sud i tužilaštvo, kada je odredio prevodioca, takvu tvrdnju Apelacionog suda je apsurdna, pošto je mom branjeniku dato da potpiše dokumenat, jezik kojeg NE RAZUME, prema tome, ne može se reći da je samo potpisao taj dokumenat i objasnila su se prava okrivljenog i da je razumeo izjavu koju je potpisao.*
- b) *Isti ne zna albanski jezik iako su mu pročitana prava na albanskom jeziku, nije imao kako da ih razume jer ne zna albanski jezik. Vredi pomenuti da mu je policija uskratila pravo na odbranu, napominjući u izjavi, navodno da moj branjenik ne zahteva branioca. U ovoj stvari optužnica je osnovana u izjavi datoju u policiji, stoga mom branjeniku su uskraćena elementarna ustavna prava u ovom krivičnom postupku, a naročito sa rešenjem br. PN.br. 1297/21 od 28.01.2022. godine Apelacionog suda.*
26. U vezi sa navodnom povredom člana 30 Ustava i člana 6. EKLJP-a podnosilac zahteva navodi: „Uskraćivanjem prava na jezik, okrivljenom će se uskratiti i prava garantovana sa članom 6. Evropske konvencije za ljudska prava na pravičan postupak“.
27. Na kraju podnosilac od suda traži da,
- I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;*
- II. DA UTVRĐUJE da je bilo povrede člana 5. [Jezici], člana 30. [Prava optuženog], Ustava Republike i člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima;*
- III. DA PROGLASI nevažećim rešenje PN.br. 1297/21 od 28. januara 2022. godine Apelacionog suda;*
- IV. DA VRATI rešenje Apelacionog suda na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog suda;*
- V. DA NALOŽI Apelacioni sud da obavesti sud, shodno sa pravilom 66 (5) Poslovnika o radu o preduzetim merama za sprovođenje presude suda;*
- VI. DA OSTAJE posvećen ovoj stvari u skladu sa ovim nalogom;*

VII. DA SAOPŠTI ovu presudu i strankama, i, shodno članu 2004. Zakona, da je objavi u Službene novine;

VIII. Ova presuda stupa na snagu odmah.

Relevantne zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

[...]

Član 5 [Jezici]

1. Službeni jezici u Republici Kosovo su Albanski i Srpski jezik.
2. Turski, Bosanski i Romski imaju status službenih jezika na opštinskom nivou ili će biti korišćeni kao službeni na svim nivoima, u skladu sa zakonom.

[...]

Član 30 [Prava Optuženog]

Svako ko je optužen za krivično delo uživa sledeća minimalna prava:

- (1) da se odmah, na jeziku koji razume, obavesti o prirodi i razlozima optužbe pokrenute protiv njega/nje;
- (2) da se obavesti o svojim pravima, na osnovu zakona;
- (3) da ima dovoljno vremena i sredstava za pripremanje svoje odbrane;
- (4) da dobije besplatnu pomoć prevodioca, ako ne govori ili ne razume jezik na kojem se sprovodi suđenje;
- (5) pravo na branioca kojeg odabere, da slobodno komunicira sa istim i, ako nema dovoljno sredstava, ovu pomoć dobije besplatno;
- (6) da se ne primorava da svedoči protiv sebe ili prizna krivicu.

[...]

Evropska konvencija o ljudskim pravima

[...]

Član 6. (Pravo na pravično suđenje)

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

[...]

**Zakon br. 04/L-123
O KRIVIČNOM POSTUPKU
od 13. decembar 2012. god**

“[...]

**Član 14
Jezici i pisma**

1. U krivičnom postupku mogu da se koriste albanski i srpski jezik i njihova pisma, ako ovaj zakonik ne propisuje drugačije.
2. Lice koje učestvuje u krivičnom postupku, koje ne govori jezik na kojem se vodi postupak, ima pravo da govori svojim jezikom i pravo da bude besplatno obavешteno preko tumača o dokazima, činjenicama i postupku. Tumačenje obavlja nezavisan tumač.
3. Lice iz stava 2. ovog člana obavешtava se o svom pravu na tumačenje. Ono može da se odrekne ovog prava ako govori jezik na kojem se vodi postupak. Obavешtenje o ovom pravu i izjava učesnika unose se u zapisnik.
4. Izjave, žalbe i ostali podnesci mogu da budu podneti sudu na albanskom ili srpskom jeziku ako nije drugačije određeno zakonom.
5. Uhapšeno lice, okrivljeno lice koje je u sudskom pritvoru i lice koje je na odsluženju kazne dobiće prevod sudskih poziva, odluka i podnesaka na jezik koji ono koristi u postupku.
6. Lice strani državljanin koje je u sudskom pritvoru, može podnositi sudu podneske na svom jeziku pre glavnog pretresa, u toku glavnog pretresa i posle njega, samo pod uslovima uzajamnosti.

[...]

**Član 240
Krivični postupak pred sudom se vodi samo nakon podizanja
optužnice**

1. Po završetku istrage, ili ako državni tužilac smatra da informacije koje on ima u vezi sa krivičnim delom i izvršiocem pružaju dobro osnovanu sumnju da je okrivljeno lice izvršilo krivično delo ili krivična dela, postupak pred sudom može da bude vođen samo na osnovu optužnice koju podigne državni tužilac.

2. *Ako je istraga završena i nema dovoljno dokaza da podrže dobro osnovanu sumnju da je okrivljeni izvršio krivično delo ili krivična dela, državni tužilac podnosi rešenje kojim se prekida istraga.*

[...]

Član 242 **Postupak za podnošenje optužnice**

1. *Optužnica se podnosi nadležnom sudu u onoliko primeraka koliko ima okrivljenih lica i njihovih branilaca i jedan primerak za sud. Državni tužilac takođe dostavlja sudu i sve spise sačinjene tokom istrage.*
2. *Sud će rasporediti sudiju pojedinca ili predsednika veća i veće na osnovu raspodele predmeta na objektivan i transparentan način. Ako je sprovedena posebna dokazna mogućnost, jedan od sudija veća dodeljuje se sudiji pojedincu ili predsedniku veća ili predsednik veća i sudija pretresnom veću.*
3. *Sudija pojedinac ili predsednik veća može po službenoj dužnosti utvrditi da li imaju nadležnost u predmetnoj stvari optužnice.*
4. *Sudija pojedinac ili predsednik veća odmah zakazuje prvo saslušanje koje mora da bude održano u roku od trideset (30) dana od podnošenja optužnice.*
5. *Ako se okrivljeni nalazi u sudskom pritvoru, prvo saslušanje se održava prvom prilikom, ali u roku od petnaest (15) dana od dana podnošenja optužnice.*
6. *Sudija pojedinac ili predsednik veća će obavestiti državnog tužilača, okrivljena lica i advokate odbrane o vremenu i mestu održavanja prvog saslušanja.*

[...]

Član 250 **Zahtev za odbacivanje optužnice**

1. *Pre drugog saslušanja okrivljeni može da podnese zahtev za odbacivanje optužnice nasledećim osnovama:*
  - 1.1 *radnja za koju se tereti nije krivično delo;*
  - 1.2 *postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost;*
  - 1.3 *nastupila je zastarelost ili je radnja obuhvaćena pomilovanjem ili postoje druge okolnosti koje zabranjuju krivično gonjenje; ili*
  - 1.4 *nema dovoljno dokaza koji podržavaju dobro osnovanu sumnja da je okrivljeni počinio krivično delo iz optužnice.*
2. *Tužiocu se pruža prilika da odgovori na zahtev usmeno ili pismeno.*
3. *Sudija pojedinac ili predsednik veća donosi pismenu odluku sa obrazloženjem koje odbacuje zahtev ili odbacuje optužnicu.*

4. *Svaka stranka može da uloži žalbu na odluku iz stava 3. Ovog člana. Žalba mora da se podnese u roku od pet (5) dana od dana prijema pismene odluke.*
[...]

Član 253 **Odbacivanje optužnice**

1. *Za svaki zahtev za odbacivanje optužnice iz člana 250, ovog zakonika sudija pojedinac ili predsednik veća donosi rešenje o odbacivanju optužnice i prestanku krivičnog postupka ako utvrdi da:*
  - 1.1 *radnja koja je predmet optužbe nije krivično delo;*
  - 1.2 *postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost;*
  - 1.3 *je nastupila zastarelost, delo je obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili postoje druge okolnosti koje isključuju krivično gonjenje; ili*
  - 1.4 *nema dovoljno dokaza za dobro osnovanu sumnja da je okrivljeni počinio krivično delo iz optužnice.*
2. *Prilikom donošenja rešenja iz ovog člana sudiju pojedinca ili predsednika veća ne obavezuje zakonsko određivanje krivičnog dela koje je tužilac predstavio u optužnici.*
3. *U odgovoru na zahtev iz člana 250. ovog zakonika državni tužilac može odbaciti optužnicu ako zahtev iz člana 250. ovog zakonika ima osnova.*

Član 254 **Drugo saslušanje i zakazivanje glavnog pretresa**

1. *Na drugom saslušanju prisutni su državni tužilac, okrivljeni ili vise okrivljenih i branilac, izuzev ako sudija pojedinac ili predsednik pretresnog veća samo zahtevaju podnošenje predloga do datuma održavanja drugog saslušanja.*
2. *Tokom drugog saslušanja, sudija pojedinac ili predsednik veća osiguravaju ispunjenje obaveze branioca u vezi sa obelodanjivanjem dokaza shodno članu 256. ovog zakonika.*
3. *Tokom drugog saslušanja, sudija pojedinac ili predsednik veća razmatra svaki prigovor iz člana 249. ili zahtev iz člana 250. ovog zakonika. On može da traži od tužioca da odgovori usmeno tokom saslušanja ili u pisanoj formi, u skladu sa članovima 249. do 253. Ovog zakonika.*
4. *Tokom drugog saslušanja, sudija pojedinac ili predsednik veća zakazuje saslušanje u skladu sa članom 255, ovog zakonika ako je to saslušanje potrebno.*
5. *Tokom drugog saslušanja, sudija pojedinac ili predsednik veća zakazuje glavni pretres, osim ako mora da donese rešenje o nerešenom prigovoru iz člana 249. ili zahtevu iz člana 250. ovog zakonika.*
6. *Ako tek mora da donese rešenje o nerešenom prigovoru iz člana 249. ili zahtevu iz člana 250, ovog zakonika sudija pojedinac ili predsednik veća donosi pismenu odluku sa obrazloženjem nerešenog zahteva posle drugog saslušanja. On ili ona će takođe*

zakazati glavni pretres pismenom naredbom koja se izdaje istovremeno sa navedenom pismenom odlukom ili odlukama.

7. Na drugom saslušanju se ne ispituju ni svedoci ni veštaci niti se predstavljaju drugi dokazi.

[...]

Član 415 **Osnovi izjavljivanja žalbe na rešenje**

1. Žalba se može izjaviti na rešenje sudije za prethodni postupak, sudije pojedinca, predsednika veća ili pretresnog veća ako sudsko rešenje čini povredu:

1.1 prava stranke u skladu sa Ustavom Republike Kosovo,

1.2 suštinskog prava stranke shodno ovom zakoniku,

1.3 suštinskog prava stranke shodno drugim zakonom Kosova, i

1.4 proceduralnog prava koje ima za cilj da garantuje pravo u skladu sa podstav 1.1.do 1.3. ovog člana; i

2. Stranka koja izjavljuje žalbu na odluku osnovnog suda mora pokazati da je povreda pravaprouzrokovala stalnu štetu strani.

3. Ako osnov žalbe nije u saglasnosti sa stav. 1. i 2. ovog člana. Apelacioni sud može odbaciti žalbu. Žalba koja je predmet odbacivanja shodno ovom stavu može biti ponovno podnesena sa žalbom na presudu shodno članu 380. ovog zakonika.

[...]

Član 416 **Odluke o žalbama na rešenja**

1. O žalbi na rešenje osnovnog suda odlučuje Apelacioni suda na sednici veća, osim ako je ovim zakonikom drugačije određeno.
2. Rešavajući po žalbi, sud može rešenjem odbaciti žalbu kao neblagovremenu ili kaoneprihvatljivu, ili odbaciti kao neosnovanu, ili je uvažiti i preinačiti rešenje, ili ga poništiti i, kada je to potrebno, vratiti na ponovno razmatranje.
3. Rešavajući po žalbi protiv rešenja kojim se optužnica odbacuje, sud može presudom odbiti žalbu, ako utvrdi da postoji osnov za takvu presudu.
4. Razmatrajući žalbu, sud po službenoj dužnosti ispituje da li je za donošenje rešenja osnovni sud stvarno nadležan, odnosno, da li je rešenje doneo organ koji je za to ovlašćen.

Ocena prihvatljivosti zahteva

28. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.

29. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

30. Sud dalje takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se prvo poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

*Član 47
[Individualni zahtevi]*

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

*Član 48
[Tačnost podneska]*

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

*Član 49
[Rokovi]*

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...”.

31. Sud se takođe poziva i na pravilo 39 (1) (b) Poslovnika o Radu, koje navodi:

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

(b) ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke.”

32. Sud podseća da pravilo o iscrpljeniju pravnih sredstva iz člana 113.7 Ustava člana 47. Zakona i pravilo 39 (1) (b) Poslovnika obvezuje fizička i pravna lica koja žele da svoj predmet prestave pred Ustavnim sudom da moraju prvo da iskoriste delotvorna pravna sredstva koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude, rešenja ili odluke.

33. Na taj način se administrativnim organima i redovnim sudovima daje mogućnost da spreče i isprave eventualne ustavne povrede putem redovnih upravnih i sudskih postupaka, pre nego što slučaj dođe pred Ustavni Sud. Ovo pravilo se temelji na pretpostavci da pravni red na Kosovu osigurava efikasna pravna sredstva za sprečavanje, odnosno za ispravku povreda ustavnih prava. Ovo je jedan veoma važan aspekt supsidijarnog karaktera mehanizma ustavnog prava (vidi, između ostalog, slučajeve suda: [KI67/19, podnosilac Hajrije Rina Zhitija Ajeti, Rešenje o neprihvatljivosti od 30. septembra 2019. godine](#), stav 34; [KIO9/19, podnosilac Leutrim Hajdari, Rešenje o neprihvatljivosti od 16. marta 2020. godine](#), stav 36; [KI30/17, podnosilac Muharrem Nuredini, Rešenje o neprihvatljivosti od 7. avgusta 2017. godine](#), stav 35; i [KI94/14, podnosilac Sadat Ademi, Rešenje o neprihvatljivosti od 17. decembra 2014. godine](#), stav 24).
34. S tim u vezi, sud želi da naglasi dosledan stav da zaštitni mehanizam za zaštitu ustavnih prava iz Ustavnog suda ima supsidijarni karakter u odnosu na redovni sudski sistem (vidi slučaj suda br. [KI15/16, podnosilac zahteva Ramadan Muja, Rešenje o neprihvatljivosti od 16. marta 2016. godine](#), stav 42 i [KI178/21, podnosilac Agim Stublla Rešenje o neprihvatljivosti od 11. februara 2022. godine](#), stav 27).
35. U tom pravcu, Sud naglašava da na osnovu člana 113.7 Ustava, podnosilac zahteva treba da ima mogućnosti da koristi pravna sredstva koja su dostupna i dovoljna da se isprave navodne ustavne povrede. Postojanje pravnih sredstava u pitanju mora biti dovoljno sigurno ne samo u teoriji, nego i u praksi, a ako to nije tako, tada će tim pravnim sredstvima nedostajati potrebna dostupnost i delotvornost. Ovo je u skladu i sa praskom ESLjP-a, a u vezi sa obavezom podnosioca zahteva da iscrpe sva pravna sredstva (vidi, *inter alia*, [Vernillo protiv Francuske, stav 27, zahtev br. 11889/85 Presude ESLjP-a, od 20. februara 1991. godine](#), i [Dalia protiv Francuske, stav 38 zahtev br. 26102/95 Presude ESLjP-a, od 19. februara 1998. godine](#)).
36. Samim tim, na Sudu je da ispita da li su pravna sredstva bila iscrpljena i, ukoliko nisu, da li podnosilac zahteva imao dostupno neko delotvorno pravno sredstvo, u teoriji i praksi. Dakle, sud treba da osigura da je pravno sredstvo bilo dostupno kao i da je pružalo razumne mogućnosti da se isprave eventualne ustavne povrede koje su navede od strane podnosioca zahteva pred Ustavnim Sudom (vidi, gore navedeni slučaj Suda br. [KI41/20, podnosilac zahteva Shaqir Krasniqi](#), stav 23, vidi, takođe, gore navedeni slučaj [KI178/21, podnosilac Agim Stublla](#) stav 29 i vidi, *inter alia*, [Civet protiv Francuske, stavovi 42-44 zahtev br. 29340/95 Presude ESLjP-a, od 28. septembra 1999. godine](#)).
37. Međutim, kada je pravno sredstvo predviđeno zakonom, na podnosiocu zahteva je da dokaže da je pravno sredstvo koje predviđeno zakonom bilo doista iscrpljeno ili je iz nekog razloga bilo nedostupno i nedelotvorno u osobitim okolnostima predmeta ili su postojale posebne okolnosti zbog kojih je podnosilac zahteva bio oslobođen uslova iscrpljena pravnih sredstava.
38. Sud podseća da je predmet ocene zahteva podnosioca, Rešenje [Pn.br 1297/21] Apelacionog suda kojim je odbijen zahte za odbacivanjem optužnice [PP. II. br. 250/2019] Osnovnog tužilaštva.
39. Stoga, u pogledu ispunjenosti gore navedenih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana i da osporava akt javnog organa, odnosno Rešenje [Pn.br 1297/21] Apelacionog suda od 28. januara 2022. godine.

40. Shodno tome, na osnovu činjenice da je osporeni akt od strane podnosioca zahteva Rešenje [Pn.br 1297/21] Apelacionog suda od 28. januara 2022. godine u vezi sa odijanjem zahteva za odbacivanjem optužnice [PP. II. br. 250/2019] Osnovnog tužilaštva od 9. februara 2019. godine podignuta protiv njega zbog osnovane sumnje da je isti izvršio krivično delo produžena teška krađa iz člana 327., stav 1., u vezi sa članom 81. KZRK-a i krivičnog dela produžena krađa, iz člana 325., stav 2., u vezi sa članom 81. KZRK-a, Sud će u nastavku razmatrati ispunjenje uslova iscrpljivanje pravnih sredstava.
41. U vezi sa osporenim aktom, odnosno rešenjem (PN. br. 1297/21) rešenjem Apelacionog suda, podnosilac zahteva navodi povredu njegovih prava i sloboda zagarantovanih članom 5. [Jezici] i članom 30. [Prava Optuženog] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a. Podnosilac zahteva posebno navodi da mu je povređeno *pravo na jezik* i *pravo na branioca*.
42. Međutim, Sud primećuje da podnosilac u svom zahtevu nije obavestio Sud o postupku koji je sproveden nakon podizanja optužnice pred Osnovnim sudom. S tim u vezi, Osnovni sud je u svom odgovoru na zahtev za informacijama koje je uputio Sud, obavestilo Sud da se krivični postupak sprovodi u Osnovnom sudu u Đakovici, u prilog ovoj informaciji, Osnovno tužilaštvo je takođe obavestilo Sud da je za 8. dec 2022 zakazan nastavak glavne rasprave na kojoj će se na predlog tužilaštva saslušati svedoci uz napomenu da su sve rasprave održane uz prisustvo zastupnika i sudskog tumača.
43. Nakon gore navedene razrade, Sud, pozivajući se na zakonske odredbe, odnosno odredbe krivičnog postupka, primećuje da shodno članu 240. Zakonika 04/L-123 o krivičnom postupku Republike Kosovo (u daljem tekstu: ZKPRK) postupak podizanja optužnice počinje po okončanju istrage. Shodno tome, član 242. ZKPRK-a predviđa da se optužnica koju je podiglo tužilaštvo podnosi nadležnom sudu koji zakazuje prvo saslušanje u roku od 30 (trideset) dana od dana kada je tužilaštvo podiglo optužnicu. Nakon toga, u skladu sa članom 250. ZKPRK-a, utvrđuje se da nakon prvog ročišta i pre drugog saslušanja, okrivljeni imaju pravo da pokrenu postupak odbacivanja optužnice. Shodno odredbama ZKPRK-a, odnosno člana 254, po okončanju razmatranja zahteva za odbacivanje optužnice, a u slučaju kada su prigovori i žalbe okrivljenih za odbacivanje optužnice odbijeni, počinje glavni sudski postupak.
44. U smislu gore navedenog, Sud primećuje da je krivični postupak u drugoj fazi ispitivanja pred Osnovnim sudom. Shodno tome, Sud ocenjuje da podnosilac zahteva svoje navode o povredi njegovih prava zagarantovanih Ustavom, uključujući i pravo na jezik i pravo na branioca, zagarantovano članom 5. i 30. Ustava, može podneti i u krivičnom postupku koji se sprovodi u Osnovnom sudu. Dakle, sve dok je predmet u vezi sa osporenom optužnicom tužilaštva u toku i dok podnosilac zahteva ima na raspolaganju pravna sredstva pred redovnim sudovima da ospori povredu svoja prava zagarantovana Ustavom, na osnovu principa supsidijarnosti, Sud ne može da oceni i iznese svoj zaključak u vezi sa navodnim povredama.
45. Sud dosledno poštuje načeo supsidijarnosti, smatrajući da svi podnosioci zahteva treba da iscrpe sve proceduralne mogućnosti u postupcima pred redovnim sudovima kako bi sprečili povredu Ustava ili, ako postoji, otklonili takvu povredu osnovnog prava zagarantovanog Ustavom.
46. Kao što je Sud dosledno naglašavao kroz svoju sudsku praksu, svrha i opravdanje obaveze iscrpljivanja pravnih sredstava ili pravilo iscrpljivanja je da se relevantnim organima, pre

svega redovnim sudovima, pruži mogućnost da spreče ili isprave navodne povrede Ustava. Zasnovan je na pretpostavci sadržanoj u članu 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava i članu 13. (Pravo na delotvorni pravni lek) EKLJP-a da pravni poredak Republike Kosovo obezbedi delotvorno sredstvo za zaštitu osnovnih prava i sloboda zagantovana Ustavom. Ovo je važan aspekt supsidijarnog karaktera mašinerije ustavne pravde (vidi, u ovom kontekstu, predmete ESLJP-a: [Selmouni protiv Francuske, zahtev br. 25803/94, presuda od 28. jula 1999. godine](#), stav 74; vidi, takođe slučaj Suda: [KI135/17, podnosilac zahteva: Borče Petrovski, rešenje o neprihvatljivosti od 17. januara 2018. godine](#), stavovi 62-66 i reference koje su u njemu korišćene).

47. Konačno, Sud utvrđuje da je zahtev podnosioca preuranjen i treba da se odbije, kao neprihvatljiv, na osnovu člana 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravila 39 (1) (b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20 i 47 Zakona i pravilima 39 (1) (b) i 59 (2) Poslovnika, na sednici održanoj 5. juna 2023. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Selvete Gërxhaliu Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani